

Benešovy dekrety

Ta dvě slova – „Benešovy dekrety“ – jsou zaklínadlem česko-německých vztahů od roku 1945 do dneška. S rostoucí či klesající intenzitou se nám vracejí, zpravidla tehdy, když v Německu posílí sudetoněmecké „Landsmannschaft“ hnutí – například po vstupu Bernda Posselta do jeho čela. Velice silně bylo toto téma na přelomu milénia komunikováno Günterem Verheugenem, členem Evropské komise odpovědným za rozšíření EU (mj. i o Česko). Verheugen často navštěvoval Prahu, setkával se s politiky podobných názorů (Petr Pithart, Cyril Svoboda atd.), společně organizovali nátlakové akce (např. petici Stop nacionalismu v roce 1999), a to celé jen krátce po přijetí Česko-německé deklarace o vzájemných vztazích a jejich budoucím rozvoji, podepsané 21. ledna 1997 premiéry Kohlem a Klausem. Tato deklarace se pokusila pro obě strany co možná bezbolestně uzavřít dějinné události do učebnic a nestavět na dávných křivdách budoucí politiku. To se samozřejmě nemohlo zamlouvat lidem zainteresovaným v hlavní myšlence onoho úsilí o anulaci Benešových dekretů, tedy v podílu na vyžadovaném majetkovém vyrovnání (Verheugen tehdy sudetoněmecké národy vypočítal do částky kolem 300 mld Kč, což byla tehdy zhruba polovina celého ročního rozpočtu země). Jak se říká: vždy hledejte stopu peněz. Tady také o nic většího ani menšího nešlo.

Dnes jsme dál. Evropská unie hyne na úbytě - nejen kvůli virové pandemii, ale především kvůli své uzavřenosti a arogantní neschopnosti slyšet názory všech členských zemí, zejména když jsou v rozporu s názorem hegemonu – opět Německa. Lze očekávat v horizontu několika měsíců její pozvolnou erozi, a to je ještě ta lepší verze. Také by mohlo dojít k revolučnímu rozvratu, který by patrně zplodil válku, nejspíše opět světovou, toho jména třetí. Německo neumí řešit své ekonomické problémy, které si samo způsobil tím, jak pozvalo vyžírky z „třetího světa“ onou slavnou větou kancléřky Merkelové „Wir schaffen das“, aniž by zvážilo všechny, zejména hospodářské dopady. K tomu se přidala ona

pandemie a Německo se musí rozhodnout, jak dál. Taková rozhodnutí ale vždy v dějinách ústila v nějaké expanzi s cílem dobýt pro Němce větší „životní prostor“ (Lebensraum). Zatím se to Německu dařilo ekonomicky. Podmanilo si velkou část střední a východní Evropy, vytvořilo z nich montovny s lacinou, ale vysoce kvalifikovanou pracovní silou, a odbytiště pro své zboží. To ovšem mohlo fungovat jen do okamžiku, kdy po tomto zboží byla poptávka. Pandemie tyto hodnoty notně zpřeházela. Německo zavírá své provozy za svými hranicemi (viz Škoda Mladá Boleslav), a uvrhá tím své hospodářské kolonie do obrovských sociálních obtíží. Z toho nemůže vzejít nic dobrého.

Nicméně zpět k Benešovým dekretům. Nahrazovaly neexistující zastupitelskou legislativu v prvních týdnech po květnu 1945, bylo jich víc než 140 a mnoho z nich nese podpis nejen prezidenta Beneše, ale i premiéra Fierlingera a dalších politiků. Najdeme mezi těmi dekry rozhodnutí z různých oblastí života – od úpravy měnových poměrů přes zřizování soudů až třeba po zakládání univerzit, České filharmonie či znárodnění filmového průmyslu. Dekretů, které jsou onou solí v očích různých Posseltů a jejich domácích podržtašků, je jen pár.

Předně dekret č. 33 „o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské“, který byl oním právním rámcem, podle něhož mohlo docházet k legálnímu, nikoli „divokému“ vysídlování Němců v duchu závěrů Postupimské konference. Dále samozřejmě dekret č. 5. „o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů“. S tím souvisel i dekret č. 12. „o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa“ a č. 108 „o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy“. Když si tyto právní dokumenty pečlivě přečtete, zjistíte, že vycházejí z jasně definované dobové konstelace. Byla zde statisíce, ba miliony Němců, kteří se – často ještě před válkou – masově hlásili k nacistické ideologii a

přijímali občanství Hitlerovy Třetí říše. To byl jejich dobrovolný akt, k tomu nebyli nikým nuceni. Pokud ovšem přijali občanství cizí země a konali činy namířené proti zemi vlastní, resp. té, kde až dosud měli občanství, nelze na ně pohlížet jinak, než jako na nepřátele. A jako s nepřáteli s nimi také naložit. Postupimská konference položila základy přesídlení Němců „heim ins Reich“, Beneš pro to vytvořil metodiku. Jasně jako facka. A právně neprůstřelné. Pouze politicky dezinterpretovatelné – a také často dezinterpretované. Proto – oním pečlivým čtením – dojdete velice snadno k tomu, proč a kým jsou tyto dezinterpretace vyráběny.

33/1945 Sb.

Ústavní dekret presidenta republiky ze dne 2. srpna 1945 o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské

K návrhu vlády a po dohodě se Slovenskou národní radou ustanovují:

§ 1

(1) Českoslovenští státní občané národnosti německé nebo maďarské, kteří podle předpisů cizí okupační moci nabyli státní příslušnosti německé nebo maďarské, pozbyli dnem nabytí takové státní příslušnosti československého státního občanství.

(2) Ostatní českoslovenští státní občané národnosti německé nebo maďarské pozbývají československého státního občanství dnem, kdy tento dekret nabývá účinnosti.

(3) Tento dekret se nevztahuje na Němce a Maďary, kteří se v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18 dekretu prezidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech) přihlásili v úředním hlášení za Čechy nebo Slováky.

(4) Češi, Slováci a příslušníci jiných slovanských národů, kteří se v této době přihlásili za Němce nebo Maďary, jsouce donuceni nátlakem nebo okolnostmi zvláštního zřetele hodnými, neposuzují se podle tohoto dekretu jako Němci nebo Maďaři, schválí-li krajský národní výbor osvědčení o národní spolehlivosti, které vydá příslušný okresní národní výbor (okresní správní komise) po přezkoumání uvedených skutečností.

§ 2

(1) Osobám, spadajícím pod ustanovení § 1, které prokáží, že zůstaly věrný Československé republice, nikdy se neprovinily proti národům českému a slovenskému a buď se činně zúčastnily boje za její osvobození, nebo trpěly pod nacistickým nebo fašistickým terorem, zachovává se československé státní občanství.

(2) Žádost o zjištění, že československé státní občanství zachovává, lze podati do šesti měsíců od počátku účinnosti tohoto dekretu u místně příslušného okresního národního výboru (okresní správní komise), anebo bydlí-li žadatel v cizině, u zastupitelského úřadu. Rozhoduje o ní krajský národní výbor na návrh okresního národního výboru. Tyto osoby jest až do vyřízení žádosti považovati za československé státní občany, vydal-li jim okresní národní výbor (okresní správní komise) nebo zastupitelský úřad osvědčení o okolnostech, uvedených v předchozím odstavci.

(3) O zachování československého státního občanství příslušníků československých vojenských jednotek, kteří jsou německé nebo maďarské národnosti, rozhodne v nejkratší době z moci úřední ministerstvo vnitra na návrh ministerstva národní obrany. Až do úředního rozhodnutí jest je považovati za československé státní občany.

§ 3

Osoby, které pozbyly československého státního občanství podle § 1, mohou do šesti měsíců ode dne, který bude určen vyhláškou ministra vnitra, otištěnou ve Sbírce zákonů a nařízení, žádati u místně příslušného

okresního národního výboru (okresní správní komise) nebo zastupitelského úřadu o jeho vrácení. O takovéto žádosti rozhodne podle volné úvahy krajský národní výbor na návrh okresního národního výboru; nesmí jí však vyhovět, jestliže žadatel porušil povinnosti československého státního občana. Pokud vládním nařízením nebude stanoveno jinak, platí i pro tyto případy všeobecné předpisy o nabývání československého státního občanství.

§ 4

(1) Pro účely tohoto dekretu se posuzují provdané ženy a nezletilé děti samostatně.

(2) Žádosti podle § 3, které podají manželky a nezletilé děti československých státních občanů, jest posuzovati blahovolně. Až do rozhodnutí o nich jest žadatele považovati za československé státní občany.

§ 5

Češi, Slováci a příslušníci jiných slovanských národů, kteří se v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18 dekretu presidenta republiky č. 16/1945 Sb.) ucházeli o udělení německé nebo maďarské státní příslušnosti, aniž k tomu byli donuceni nátlakem, anebo zvláštními okolnostmi, pozbývají československého státního občanství dnem, kdy tento dekret nabývá účinnosti.

§ 6

Tento dekret nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr vnitra v dohodě s ministry zahraničních věcí a národní obrany.

5/1945 Sb.

Dekret presidenta republiky

o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů

K návrhu vlády ustanovují:

§ 1.

(1) Jakékoliv majetkové převody a jakákoliv majetkově-právní jednání, ať se týkají majetku movitého či nemovitého, veřejného či soukromého, jsou neplatná, pokud byla uzavřena po 29. září 1938 pod tlakem okupace nebo národní, rasové nebo politické persekuce.

(2) Způsob uplatnění nároků, plynoucích z ustanovení odstavce 1, budiž upraven zvláštním dekretem presidenta republiky, pokud se tak nestalo již tímto dekretem.

§ 2.

(1) Majetek osob státně nespolehlivých na území Československé republiky dává se pod národní správu podle dalších ustanovení tohoto dekretu.

(2) Za majetek osob státně nespolehlivých se považuje též majetek těmito osobami převedený po 29. září 1938, leč by nabyvatel nebyl věděl o tom, že jde o takový majetek.

§ 3.

Národní správa budiž zavedena do všech podniků (závodů) i do všech majetkových podstat, kde toho vyžaduje plynulý chod výroby a hospodářského života, zejména v závodech, podnicích a majetkových podstatách opuštěných nebo takových, které jsou v držbě, správě, nájmu nebo pachtu osob státně nespolehlivých.

§ 4.

Za osoby státně nespolehlivé jest považovat:

a) osoby národnosti německé nebo maďarské,

b) osoby, které vyvíjely činnost, směřující proti státní svrchovanosti, samostatnosti, celistvosti, demokraticko-republikánské státní formě, bezpečnosti a obraně Československé republiky, které k takové činnosti podněcovaly nebo jiné osoby svěsti hleděly a záměrně podporovaly jakýmkoliv způsobem německé a maďarské okupanty. Za takové osoby jest na příklad považovati členy Vlajky, Rodobrany, Úderných oddílů Hlinkovy gardy, vedoucí funkcionáře Spolku pro spolupráci s Němci, České ligy proti bolševismu, Kuratoria pro výchovu české mládeže, Hlinkovy slovenské lidové strany, Hlinkovy gardy, Hlinkovy mládeže, Národní odborové ústředny zaměstnanecké, Svazu zemědělství a lesnictví, Německo-slovenské společnosti a jiných fašistických organizací podobné povahy.

§ 5.

Za státně nespolehlivé jest z osob právnických považovati ty, jejichž správa úmyslně a záměrně sloužila německému nebo maďarskému vedení války nebo fašistickým a nacistickým účelům.

§ 6.

Za osoby národnosti německé nebo maďarské jest považovati osoby, které při kterémkoliv sčítání lidu od roku 1929 se přihlásili k německé nebo maďarské národnosti nebo se staly členy národních skupin nebo útvarů nebo politických stran, sdružujících osoby německé nebo maďarské národnosti.

§ 7.

(1) K zavedení národní správy jsou příslušni:

a) u podniků a ústavů peněžních Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada,

Svět včerejška, dneška a...

b) u podniků báňských v revírech příslušný okresní národní výbor, u ústředních orgánů báňských společností příslušný Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada,

c) u podniků průmyslových, obchodních a jiných živnostenských

aa) při počtu zaměstnanců do 20 místní národní výbor,

bb) při počtu zaměstnanců od 21 do 300 okresní národní výbor,

cc) při vyšším počtu zaměstnanců Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada.

Při určování počtu zaměstnanců rozhoduje normální provoz v roce 1943.

d) U zemědělských a lesních majetků:

aa) při výměře do 50 ha místní národní výbor,

bb) při výměře přes 50 ha do 100 ha okresní národní výbor,

cc) při výměře přesahující 100 ha Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada.

e) U obytných domů a stavebních parcel místní národní výbor, převyšuje-li hodnota však 5 000 000 K, okresní národní výbor.

f) U veškerého ostatního majetku

aa) při hodnotě do 500 000 K místní národní výbor,

bb) při hodnotě vyšší než 500.000 K, ale nižší než 5 milionů korun, okresní národní výbor,

cc) při hodnotě vyšší než 5 milionů korun Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada.

g) Jsou-li podniky a majetky, uvedené pod a) až f), působnosti celostátní, zavádí národní správu resortně příslušné ministerstvo.

(2) V případě, že odhad hodnoty majetku [písm. e) a f)], který se dává pod národní správu, jest sporný, určuje jeho hodnotu s konečnou platností orgán vyšší.

(3) V obcích a okresech, kde byla nebo bude místo národního výboru jmenována správní komise, resp. správní komisař, patří zavedení národní správy do jejich příslušnosti.

§ 8.

(1) Rozhodnutí ve smyslu § 7 budiž vydáno u podniků, uvedených v § 7 písm. a), b), c), d), v dohodě se závodním výborem (závodní radou) nebo jinými zástupci zaměstnanců podniků. Nedojde-li k dohodě, rozhodne orgán vyšší.

(2) U zemědělských a lesních majetků, přesahujících 50 ha, budiž rozhodnutí vydáno též po slyšení příslušných místních národních výborů.

§ 9.

Hrozí-li nebezpečí z prodlení, zvláště jde-li o podnik opuštěný, nebo zasahují-li do majetku nebo podniku osoby státně nespolehlivé, jsou okresní národní výbory oprávněny i při jinaké příslušnosti jmenovati zatímního národního správce až do rozhodnutí příslušného orgánu ve smyslu § 7.

§ 10.

(1) Příslušný Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada, může po slyšení závodního výboru, vyžaduje-li toho veřejný zájem, změnit z moci úřední rozhodnutí okresního národního výboru nebo místního národního výboru o zavedení správy nebo o jmenování národních správců a učiniti jiná opatření.

(2) Příslušný Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada, učiní též opatření k zavedení národní správy tam, kde okresní nebo místní národní výbor tak neučinil nebo učiniti nemohl.

§ 11.

Národní správa budiž zrušena, jakmile pominou důvody, pro které byla zavedena. Zruší ji orgán, který ji zavedl.

§ 12.

(1) Dočasnou národní správu jest zavést do všech družstevních podniků a organizací (zemědělských, konsumních, peněžních atd.). Tato národní správa zajistí vedle řádného řízení podniku do 4 neděl provedení volby nového vedoucího orgánu.

(2) Dočasnou národní správu zavádí místní národní výbor u družstev, jejichž působnost nepřesahuje místní obvod; okresní národní výbor u družstev, jejichž působnost přesahuje místní obvod, avšak nepřesahuje obvod okresu; u všech ostatních družstev Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada.

(3) Před zavedením dočasné národní správy budtež dle možnosti slyšení členové družstva.

(4) Dočasná národní správa se skončí, jakmile členstvo družstva si zvolí správu novou.

§ 13.

Příslušný Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada, může ze závažných důvodů zavést národní správu též do odborných, hospodářských, kulturních a zájmových organizací a ústavů.

§ 14.

(1) Rozhodnutí o zavedení a zrušení národní správy, o ustanovení a odvolání národních správců musí býti vydáno písemně.

(2) Opis rozhodnutí jest doručiti Zemskému národnímu výboru, na Slovensku Slovenské národní radě.

§ 15.

Na základě rozhodnutí podle § 14 provede z úřední moci:

a) u nemovitostí příslušný soud knihovní zápis poznámky národní správy v pozemkových knihách,

b) u horních oprávnění příslušný soud, resp. úřad zápis poznámky národní správy v horních knihách, resp. záznamech,

c) u podniků (závodů) zapsaných do obchodního (společenstevního), na Slovensku firemního rejstříku, příslušný soud zápis poznámky národní správy do rejstříku obchodního (společenstevního) na Slovensku firemního.

§ 16.

(1) Národním správcem má být ustanovena pouze osoba s patřičnými odbornými i praktickými znalostmi, mravně bezúhonná, státně spolehlivá.

(2) Zpravidla nemá být národním správcem ustanoven ani dlužník ani věřitel podniku (závodu) nebo majetkové podstaty, ledaže orgán příslušný podle § 7 důvodně rozhodne jinak.

(3) Národní správa budiž zpravidla ustanovena ze schopných zaměstnanců dotyčného závodu.

(4) Národním správcem nemůže být jmenován člen národního výboru podle § 7 příslušného.

§ 17.

(1) U menších majetků, u podniků drobných, u menších živnostenských provozoven a pod. může být ustanoven jediný správce pro více podniků, resp. majetkových podstat.

(2) Vyžaduje-li toho rozsah národní správy, může orgán podle § 7 příslušný ustanoviti za národní správce sbor až 5členný, který řídí správu podle zásady většiny.

§ 18.

Před nastoupením úřadu složí národní správci orgánu podle § 7 příslušnému slib, že budou plniti svědomitě své povinnosti s péčí řádného hospodáře v souladu s hospodářskými, národními a jinými veřejnými zájmy.

§ 19.

Při výkonu své funkce mají národní správci postavení veřejných orgánů ve smyslu § 68 trest. zák. z 27. května 1852, č. 117 ř. z., § 461 zák. čl. V/1878, resp. § 5 zák. čl. XI/1914.

§ 20.

(1) Právní jednání majitelů, držitelů a správců majetků, spadajících pod národní správu, týkající se podstaty těchto majetků a provedená po účinnosti tohoto dekretu, jsou neplatná.

(2) Dosavadní majitelé, držitelé a správci majetků pod národní správu daných, jsou povinni zdržeti se jakéhokoliv zásahu do jednání národního správce.

§ 21.

Národní správce spravuje majetek pod národní správu daný, a jest oprávněn a povinen učiniti všechna opatření, jichž v řádné správě jest zapotřebí. Jest povinen jednati s péčí řádného hospodáře a odpovídá za škodu, která by vzešla zanedbáním povinností.

§ 22.

Svět včerejška, dneška a...

(1) Národní správce jest povinen skládati o svém hospodářství účty orgánu podle § 7 příslušnému, ve lhůtách tímto orgánem určených a podati kdykoliv potřebné nebo vyžádané zprávy a vysvětlení.

(2) K opatření, která nenáleží k obyčejnému hospodaření, jakož i ke všem jednáním zvláštní důležitosti, k pronájmu nebo propachtování, k zápůjčkám, ke knihovnímu zatížení, k likvidaci a pod., potřebuje národní správce svolení orgánu podle § 7 příslušného.

3) Orgán podle § 7 příslušný dohlíží na to, jak národní správce hospodaří.

(4) Národní správce jest povinen řídit se směrnicemi, které mu dal orgán podle § 7 příslušný nebo nadřízený Zemský národní výbor, na Slovensku Slovenská národní rada, resp. u podniků (závodů) působnosti celostátní příslušné resortní ministerstvo.

§ 23.

Národní správce má nárok na náhradu hotových výdajů a na odměnu, jejíž výši určuje orgán podle § 7 příslušný. Náklady tyto jdou k tíži spravované podstaty.

§ 24.

(1) Majetek, daný pod národní správu, který patřil dělníkům, rolníkům, živnostníkům, drobným a středním podnikatelům, úředníkům, příslušníkům volných povolání a osobám v podobném sociálním postavení a jehož pozbyly v důsledku národní, politické nebo rasové persekuce, budiž pokud nejde o osoby uvedené v § 4, vyňat z národní správy a ihned vrácen dřívějším majitelům, resp. jejich dědicům.

(2) Také osoby, uvedené v § 4, odst. a), pokud jde o dělníky, rolníky, živnostníky, drobné a střední podnikatele, úředníky, příslušníky volných povolání a osoby v podobném sociálním postavení, resp. jejich dědicové, mohou žádati za vynětí svého majetku z národní správy a za jeho vrácení, jestliže mohou hodnověrně prokázati, že byli oběti politické, nebo rasové

persekuce a zůstali věrni demokraticko-republikánské státní myšlence Československé republiky.

(3) O tom rozhoduje na žádost orgán příslušný podle § 7.

(4) Ostatní zajištěný majetek zůstane pod národní správou, až do nové zákonodárné úpravy.

§ 25.

(1) Proti rozhodnutí místního národního výboru je přípustné odvolání k okresnímu národnímu výboru, který rozhoduje s konečnou platností.

(2) Proti rozhodnutí okresního národního výboru jako první instance je přípustné odvolání k Zemskému národnímu výboru, na Slovensku k Slovenské národní radě.

(3) Odvolání nemá odkladného účinku.

§ 26.

Nejde-li o čin přísněji trestný, potrestá se za přečin trestem na svobodě do 5 let a peněžitým trestem do 10 milionů korun, případně úplným nebo částečným zabráním majetku:

a) každý, kdo poruší nebo obejde ustanovení tohoto dekretu, zvláště ten, kdo ruší nebo znemožňuje oprávněnou činnost národního správce,

b) národní správce, poruší-li úmyslně nebo z hrubé nedbalosti některou z povinností, uložených mu předcházejícími ustanoveními.

§ 27.

Vláda se zmocňuje, aby zajistila finanční prostředky k zabezpečení chodu podniků (závodů), daných pod národní správu, jejichž provoz je nutný v zájmu hospodářského života.

§ 28.

(1) Tento dekret nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

(2) Jeho provedením se pověřuje vláda.

12/1945 Sb

Dekret presidenta republiky

o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa

Vycházeje vstříc volání českých a slovenských rolníků a bezzemků po důsledném uskutečnění nové pozemkové reformy a veden snahou především jednou pro vždy vzítí českou a slovenskou půdu z rukou cizáckých německých a maďarských statkářů, jakož i z rukou zrádců republiky a dáti ji do rukou českého a slovenského rolnictva a bezzemků, k návrhu vlády ustanovují:

§ 1.

(1) S okamžitou platností a bez náhrady se konfiskuje pro účely pozemkové reformy zemědělský majetek, jenž je ve vlastnictví:

a) všech osob německé a maďarské národnosti, bez ohledu na státní příslušnost,

b) zrádců a nepřátel republiky jakékoliv národnosti a státní příslušnosti, projevivších toto nepřátelství zejména za krise a války v letech 1938 až 1945,

c) akciových a jiných společností a korporací, jejichž správa úmyslně a záměrně sloužila německému vedení války nebo fašistickým a nacistickým účelům.

(2) Osobám německé a maďarské národnosti, které se aktivně zúčastnily boje za zachování celistvosti a osvobození Československé republiky, se zemědělský majetek podle odstavce 1 nekonfiskuje.

(3) O tom, lze-li připustiti výjimku podle odstavce 2, rozhodne na návrh příslušné rolnické komise příslušný okresní národní výbor. Pochybné případy předloží okresní národní výbor zemskému národnímu výboru, který je se svým dobrozdáním postoupí ke konečnému rozhodnutí ministerstvu zemědělství, které rozhodne v dohodě s ministerstvem vnitra.

§ 2.

(1) Za osoby národnosti německé nebo maďarské jest považovati osoby, které při kterémkoliv sčítání lidu od roku 1929 se přihlásily k německé nebo maďarské národnosti nebo se staly členy národních skupin nebo útvarů nebo politických stran, sdružujících osoby německé nebo maďarské národnosti.

(2) Výjimky z ustanovení odstavce 1 budou určeny zvláštním dekretem.

§ 3.

(1) Za zrádce a nepřátele československé republiky jest považovati:

a) osoby, které kolektivně nebo individuálně vyvíjely činnost směřující proti státní svrchovanosti, samostatnosti, celistvosti, demokraticko-republikánské státní formě, bezpečnosti a obraně Československé republiky, které k takové činnosti podněcovaly nebo jiné osoby svěsti hleděly a záměrně a aktivně podporovaly jakýmkoliv způsobem německé a maďarské okupanty,

b) z právnických osob ty, jejichž správa záměrně a aktivně sloužila německému nebo maďarskému vedení války nebo fašistickým a nacistickým účelům.

(2) O tom, zdali fyzická nebo právnická osoba spadá pod ustanovení odstavce 1, písm. a), b), rozhoduje zemský národní výbor, v jehož obvodě dotčená nemovitost leží, podle návrhu příslušného okresního národního výboru. Pochybné případy předloží zemský národní výbor ke konečnému rozhodnutí ministerstvu zemědělství, které rozhodne v dohodě s ministerstvem vnitra.

§ 4.

Zemědělským majetkem (§ 1, odst. 1) jest rozuměti zemědělskou a lesní půdu, k ní patřící budovy a zařízení, závody zemědělského průmyslu, sloužící vlastnímu zemědělskému a lesnímu hospodářství, jakož i movité příslušenství (živý a mrtvý inventář) a všechna práva, která jsou spojena s držbou zkonfiskovaného majetku anebo jeho části.

§ 5.

(1) Je-li zemědělský majetek, konfiskovaný podle § 1, v nájmu (pachtu), zrušují se všechny nájemní (pachtovní) smlouvy. Je-li však nájemcem (pachtýřem) osoba, mající nárok na přiděl půdy (§ 7, odst. 1), může jí býti ponecháno dosavadní užívání do konce hospodářského roku. Nebude-li pronajatý (pachtovaný) zemědělský majetek z jakýchkoliv důvodů přidělen, zaplatí nájemce (pachtýř) nájemné (pachtovné) Národnímu pozemkovému fondu (§ 6, odst. 1). Pokud konfiskací jsou dotčeny fyzické nebo právnické osoby, jež nespádají pod § 3, poskytne jim Národní pozemkový fond náhradu na návrh místního národního výboru za běžné náklady a investice.

(2) Patronátní práva a povinnosti, váznoucí na zemědělských majetcích, konfiskovaných podle § 1, zanikají dnem konfiskace. V případech zvláštního zřetele hodných poskytne Národní pozemkový fond náhradu.

(3) Otázka dluhů a nároků, váznoucích na konfiskovaných majetcích (§ 1), vyřeší se vládním nařízením. Platy, pense, daně a jiná běžná vydání hradí prozatím národní správce.

§ 6.

(1) Zemědělský majetek, konfiskovaný podle § 1, spravuje až do odevzdání přidělcům Národní pozemkový fond při ministerstvu zemědělství, který se tímto zřizuje. Vláda se pověřuje vydati statut tohoto fondu.

(2) Souvislé lesní plochy ve výměře nad 50 ha, konfiskované podle § 1, převezme stát. Pokud konfiskované lesní plochy není možno spojit v souvislý celek se státní lesní půdou a pokud nepřesahují 100 ha, odevzdá je Národní pozemkový fond příslušnému národnímu výboru.

§ 7.

(1) Ze zemědělského majetku, spravovaného Národním pozemkovým fondem, bude se přidělovati půda do vlastnictví osob slovanské národnosti:

a) deputátníkovi a zemědělskému dělníkovi ve výměře až do 8 ha orné anebo až do 12 ha zemědělské půdy vzhledem na její bonitu,

b) malozemědělci ve výměře doplňující jim dosud vlastněný pozemkový majetek nejvýše do 8 ha orné anebo až do 12 ha zemědělské půdy vzhledem na její bonitu,

c) mnohočlenné zemědělské rodině ve výměře doplňující jí dosud vlastněný pozemkový majetek nejvýše až do 10 ha orné anebo až do 13 ha zemědělské půdy vzhledem na její bonitu,

d) obcím a okresům k veřejným účelům,

e) stavebním, zemědělským a jiným družstvům, složeným z oprávněných uchazečů podle písm. a), b), c) a f),

f) dělníkům, veřejným a soukromým zaměstnancům a maloživnostníkům pro stavbu vlastního domu anebo na zřízení zahrady ve výměře nejvýše do 0.5 ha.

(2) V okresích s převážnou většinou obyvatelstva německé národnosti, není-li uchazečů české nebo jiné slovanské národnosti, kvalifikovaných podle odstavce 1, písm. a) až f), zůstává půda ve správě Národního pozemkového fondu pro potřeby vnitřního osídlení.

(3) Lesní půda do 50 ha, resp. do 100 ha (§ 6, odst. 2) se může přidělití obcím a lesním družstvům. Tato půda podléhá státnímu dozoru.

(4) Konfiskované budovy, zařízení, sloužící vlastnímu zemědělskému nebo lesnímu hospodářství, závody zemědělského průmyslu, sady, památnosti, archivy a pod., jakož i všechny konfiskované nemovitosti, pokud nebudou přiděleny veřejnoprávním subjektům, mohou se přidělití do vlastnictví:

a) družstev, utvořených z oprávněných uchazečů za účelem společného užívání,

b) výjimečně jednotlivcům (přídělcům), uvedeným v odstavci 1, písm. a) až c).

(5) O tom, zda konfiskovaný majetek se přidělí družstvům nebo jednotlivcům, se rozhodne obdobně podle § 9.

(6) Přednostní právo na příděl mají osoby, které se vyznamenaly a zasloužily v národněosvobozovací boji, zejména vojáci a partyzáni, bývalí političtí vězňové a deportovaní a jejich rodinní příslušníci i zákonní dědicové, jakož i rolníci poškození válkou. Přednostní právo jest náležitě prokázati.

§ 8.

Zciziti, pronajmouti nebo zatížití majetek, přidělený podle § 7, lze jen s předcházejícím schválením Národního pozemkového fondu.

§ 9.

Svět včerejška, dneška a...

(1) Při místním národním výboru, v jehož obvodu se nachází konfiskovaný majetek, zvolí si uchazeči, příslušní podle § 7, odst. 1, písm. a), b), c), d) a f), místní rolnickou komisi, skládající se nejvíce z 10 členů.

(2) Zástupci místních rolnických komisí zvolí na schůzi okresní rolnickou komisi při okresním národním výboru, která může mít nejvýše 10 členů.

(3) Místní rolnická komise vypracuje přidělový plán s návrhem na úhradu (§ 10) za přidělený majetek a předloží jej ke schválení okresní rolnické komisi.

(4) Okresní rolnická komise prozkoumá předložené přidělové plány a návrhy na úhradu a na jejich základě vypracuje přidělový plán a rozvrh úhrad pro celý okres. Není-li rozporu mezi přidělovými plány a návrhy na úhradu, předloženými jednotlivými místními rolnickými komisemi, anebo dojde-li mezi nimi k dohodě, jest okresní přidělový plán a rozvrh úhrad po schválení podle odstavce 5 pravoplatný.

(5) Přídělový plán okresní rolnické komise s rozvrhem úhrad předloží se ihned zemskému národnímu výboru, který jej se svým dobrozdáním postoupí ministerstvu zemědělství, které může přidělový plán s rozvrhem úhrad změnit, kdyby byly ohroženy důležité veřejné nebo národní zájmy, anebo nebylo-li dbáno ustanovení § 7, odst. 1, písm. a) až f). Pokud jde o závody zemědělského průmyslu (§ 7, odst. 4), učiní ministerstvo zemědělství, pokud by šlo o přiděl podle § 7, odst. 4, písm. b), příslušné rozhodnutí v dohodě s ministerstvem výživy.

(6) Nemůže-li okresní rolnická komise překonati rozpory mezi přidělovými plány a návrhy na úhradu místních rolnických komisí a nedojde-li k dohodě, anebo vznikne-li rozpor mezi okresními rolnickými komisemi sousedících okresů, předloží okresní rolnická komise věc zemskému národnímu výboru, který ji se svým dobrozdáním postoupí ke konečnému rozhodnutí ministerstvu zemědělství.

(7) Ministerstvo zemědělství a zemský národní výbor vysílají k okresní rolnické komisi pomocné orgány, které pomáhají při technických přidělových pracích.

§ 10.

(1) Návrh na úhradu se má určit podle výnosnosti, polohy, vzdálenosti a stavu obdělání půdy (hnojení, setba a sadba) a podle majetkových a rodinných poměrů přídělce, a to:

a) nejméně ve výši hodnoty jedné průměrné roční úrody na navrhované výměře půdy,

b) nejvýše ve výši dvou průměrných ročních úrod na navrhované výměře půdy,

c) úhrada za přidělené budovy má se určit ve výši 1 až 3 ročního nájemného přidělované budovy. Nájemné může být v každém případě vyjádřeno v naturáliích.

(2) Úhrada za přidělený živý a mrtvý inventář a jiná zařízení bude určena podle směrnic, které vypracují zemské národní výbory a schválí ministerstvo zemědělství.

§ 11.

(1) Určená úhrada se splácí:

1. jednorázově, nejpozději do 12 měsíců od převzetí držby přídělu, v penězích nebo v naturáliích, nebo

2. ve splátkách v penězích nebo v naturáliích, a to:

a) 10 % úhrady za půdu a příslušenství jest zaplatiti při převzetí přidělené půdy. Na návrh místní rolnické komise, který jest podati již v přidělovém plánu (§ 9), může Národní pozemkový fond povolit odklad první splátky nejvýše na tři roky;

b) nedoplatek úhrady jest splatný podle splátkového plánu, vyhotoveného Národním pozemkovým fondem, nejpozději do 15 let ode dne převzetí přiděleného majetku.

(2) V případech zvláštního zřetele hodných a sociálně odůvodněných může Národní pozemkový fond na návrh rolnických komisí prominouti přidělci úhradu a příslušný zemědělský majetek přidělití bezplatně především osobám, majícím přednostní právo na přiděl (§ 7, odst. 6).

§ 12.

Úhradu splácejí přidělci Národnímu pozemkovému fondu podle plánu jím vydaného. Této bude použito k hrazení dluhů a závazků, váznoucích na konfiskovaných majetcích, pokud tyto dluhy a závazky budou uznány a převzaty, dále k hrazení válečných škod a škod, způsobených na majetku osob persekvovaných po čas okupace z důvodů národních, politických a rasových, ke zvelebení zemědělské produkce a pro vnitřní osídlení. Případné přebytky Národního pozemkového fondu připadají státní pokladně.

§ 13.

(1) V úhradě, určené podle § 10, zahrnuty jsou všechny výdaje a poplatky, spojené s konfiskací (§ 1), přidělením (§ 7) a knihovním převedením zkonfiskovaného majetku.

(2) Zápis přidělu do pozemkových knih obstará Národní pozemkový fond na vlastní útraty.

(3) Převody majetku podle tohoto dekretu jsou osvobozeny od poplatků a dávek.

§ 14.

Tento dekret nabývá účinnosti v zemích České a Moravskoslezské dnem vyhlášení; provedou jej ministři zemědělství, financí, spravedlnosti, vnitra a výživy.

108/1945 Sb,

Dekret presidenta republiky

o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy

K návrhu vlády a po dohodě se Slovenskou národní radou ustanovují:

ČÁST I.

Konfiskace nepřátelského majetku.

§ 1.

Vymezení konfiskovaného majetku.

(1) Konfiskuje se bez náhrady - pokud se tak již nestalo - pro Československou republiku majetek nemovitý i movitý, zejména i majetková práva (jako pohledávky, cenné papíry, vklady, práva nehmotná), který ke dni faktického skončení německé a maďarské okupace byl nebo ještě jest ve vlastnictví:

1. Německé říše, Království maďarského, osob veřejného práva podle německého nebo maďarského práva, německé strany nacistické, politických stran maďarských a jiných útvarů, organizací, podniků, zařízení, osobních sdružení, fondů a účelových jmění těchto režimů nebo s nimi souvisících, jakož i jiných německých nebo maďarských osob právnických, nebo

2. osob fyzických národnosti německé nebo maďarské, s výjimkou osob, které prokáží, že zůstaly věrný Československé republice, nikdy se neprovinily proti národům českému a slovenskému a buď se činně zúčastnily boje za její osvobození, nebo trpěly pod nacistickým nebo fašistickým terorem, nebo

3. osob fyzických a právnických, které vyvíjely činnost proti státní svrchovanosti, samostatnosti, celistvosti, demokraticko-republikánské státní formě, bezpečnosti a obraně Československé republiky, které k

takové činnosti podněcovaly nebo jiné osoby svěsti hleděly, záměrně podporovaly jakýmkoliv způsobem německé nebo maďarské okupanty nebo které v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech) nadržovaly germanisaci nebo maďarisaci na území Československé republiky nebo se chovaly nepřátelsky k Československé republice nebo k českému nebo slovenskému národu, jakož i fysických nebo právnických osob, které strpěly takovou činnost u osob spravujících jejich majetek nebo podnik.

(2) Konfiskaci podléhá rovněž veškerý majetek, který náležel v době po 29. září 1938 subjektům uvedeným v odstavci 1 a byl v době rozhodné podle odstavce 1, věta první, po případě je ještě, ve vlastnictví osob, v jejichž rukou by konfiskaci nepodléhal, leč by podrobení takového majetku konfiskaci neodpovídalo zásadám slušnosti.

(3) O tom, jsou-li splněny podmínky pro konfiskaci podle tohoto dekretu, rozhoduje příslušný okresní národní výbor. Rozhodnutí lze doručiti veřejnou vyhláškou, i když nejsou splněny předpoklady § 33 vládního nařízení ze dne 13. ledna 1928, č. 8 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správním řízení). Z rozhodnutí okresního národního výboru lze se odvolati k zemskému národnímu výboru (na Slovensku k příslušnému orgánu Slovenské národní rady). Ministr vnitra může způsob rozhodování podle tohoto odstavce blíže upravití směrnicemi.

§ 2.

Výjimky z konfiskace a poskytnutí náhrady.

(1) Z konfiskace vyňata jest ta část movitého majetku osob, uvedených v § 1, odst. 1, č. 2 a 3, jíž jest nevyhnutelně třeba k ukojení životních potřeb nebo k osobnímu vykonávání zaměstnání těchto osob a jejich členů

rodiny (jako oděv, peřiny, prádlo, domácí nářadí, potraviny a nástroje). Podrobnosti o rozsahu tohoto majetku stanoví vláda nařízením.

(2) Vláda může nařízením stanovit, že se majetek určitého okruhu osob, spadajících pod ustanovení § 1, vyjímá částečně nebo zcela z konfiskace.

(3) Konfiskaci nepodléhá majetek, jehož v době po 29. září 1938 pod tlakem okupace nebo v důsledku národní, rasové nebo politické persekuce pozbyly osoby, které nespádají pod ustanovení § 1.

(4) Při konfiskaci majetku osoby právnické přísluší poměrná náhrada osobám kapitálově na ní zúčastněným, pokud nespádají pod ustanovení § 1, odst. 1, zejména pokud jim nelze přičítati činnost a chování dotyčné právnické osoby nebo zanedbání přiměřené opatrnosti při ustanovení její správy nebo při dozoru na ni a pokud nejednají přímo nebo nepřímo v zájmu osob, na něž se vztahuje ustanovení § 1, odst. 1. Podrobnosti upraví vláda nařízením.

(5) Jsou-li osoby, jejichž majetek podléhá konfiskaci, jako spoluvlastníci ve společenství s osobami, které pod ustanovení § 1 nespádají, a činí-li jejich spoluvlastnický podíl více než jednu polovinu, podléhá konfiskaci majetek celý. Osobám nespádajícím pod § 1 přísluší však náhrada ve věci stejného druhu a stejné hodnoty jako jejich podíl, a není-li to možno, v penězích.